

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 75 p, mesečno 3 Din.
celoletno 35 Din. — Za člane izvod po 60 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1.50 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Razredni boj.

Strokovne organizacije so orodje razrednega boja. Ves razredni boj se kaže v sledečem stavku: **Podjetnikov interes zahteva dolg delavni čas in majhne mezde — delavski interes pa zahteva kratek delavni čas in dobre mezde.**

To živo nasprotstvo je zrcalo razrednega boja med delom in kapitalom.

Kdor ta razredni boj priznava je lahko član naših strokovnih organizacij.

Po vsem tem bo lahko vsak razumel, da ne igra v razrednem boju narodnostno ali versko vprašanje nobene vloge. V vsakem narodu najdemo dva razreda: na eni strani delavski in na drugi strani kapitalistični razred. Kapitalisti vseh narodov imajo enotne interese zato so med seboj mednarodno zvezani.

Delavci vseh narodov imajo istotako skupne interese, zato je njihova dolžnost, da se medsebojno podpirajo.

Nemogoče je, da bi si delavci v posameznih državah izboljšali svoje stanje. Kakor hitro zahtevajo delavci v naprednejših državah te ali one priboljške že prihaja kapitalist z ugovori, da ni konkurenčno zmogel s podjetniki iz onih držav, kjer delavci teh ugodnosti nima.

Iz tega dejstva je razvidno, da se delavski položaj izboljša lahko le na celi črti — po vseh državah naenkrat. Zato je pa mednarodna zveza delavstva nujen predpogoj osvoboditve.

Tudi versko vprašanje moramo tolmačiti na enak način. Tudi verniki vseh ver se dele v razred kapitalistov in razred delavcev. Kapitalisti raznih ver imajo enotni interes in delavci istotako. Zato je vsako združevanje delavstva na verski podlagi razrednemu boju škodljivo.

V debati za upostavitve enotne fronte delavnega ljudstva so nekateri zaslepljeni zagovarjali stališče, da bi morale naše organizacije sodelovati tudi s narodnimi socialisti in krščanskimi socialisti.

Pri tem navajajo nekateri demagogi celo klic Marksa: »Proletarci vseh dežel združite se!« kot opravičilo za svoje stremljenje.

Res je, da je Marks te besede zapisal, ali on je napisal tudi program na katerem nal se proletariat združuje. In ta program je **razredni boj**.

Če bi se naše organizacije spozabile in bi se vezale z narodnimi ali verskimi organizacijami, bi ideji razrednega boja neizmerno škodovali.

Vsako združevanje, ki ne temelji na ideji razrednega boja tej ideji škoduje, ter s tem onemogočava, da ta ideja med delavstvom prodira. In če pomislimo dalje, da je vsaka rešitev proletariata brez razrednega boja nemogoča, potem bomo vedeli da oni, ki zagovarja kake take malomeščanske kompromise le zavlačuje končno osvoboditev proletariata.

Zato je treba take elemente iz naših organizacij nemudoma odstraniti.

Strokovne organizacije morajo poznati le eno ravno pot to je pot razrednega boja. Zato se ne smejo nikoli družiti z nikomur, ki razrednega boja ne priznava.

Če se v stavki pridružijo tudi člani drugih organizacij jih seveda ni zavračati, ker so s tem razredni boj priznali ne hote in nevede.

Treba jim je pa idejo razrednega boja raztolmačiti in v stavki je za to najboljša prilika.

Sicer pa moramo vsako drugačno sodelovanje odklanjati, in moramo jasno povedati, da kdor je proti razrednemu boju, ni z nami. **In kdor ni z nami je proti nam!**

Držimo se tega gesla dosledno pa bo proletariat kmalu pričel razmišljati o razrednem boju, ter se bo odločil zanj takoj, ko bo spoznal, da je to njegova rešitev.

Razvoj in žena?

Najvažnejše vprašanje v današnjih časih je odstraniti strašni bič, ki tepe vse človeštvo. Ta bič je pa spletla nezavednost mož in žena zato ga ne morejo odstraniti sami moške, pa če so še tako zavedni.

Zenstvo bo moralo pomagati, drugače se te razmere ne spremenijo. V »Proletarcu« je bil v tem vprašanju priobčen članek, katerega naj bi upoštevale vse naše žene in moške. Glas se:

Kadarkoli se je zgodilo v zgodovini človeštva kaj velikega, preobrat, čigar

posledice so za vse čase neizbrisne, ker je imel v sebi kal neomejenega razvoja, je bilo treba, da je nova misel, ki je povzročila preobrat prežela oba spola, preden se je dvignila in uveljavila, preden se je preobrazila v živo življenje. V antiki in krščanstvu, reformaciji in renesanci, v francoski revoluciji, povsod je stala poleg moža tudi žena, da je rušila in gradila. Ali čudno! Žena je stala le toliko časa v novem boju, dokler je žarko plamtel, dokler je še vse vrelo in kvelo kadar pa se je pričel za burnimi časi proces iz-

čiščevanja kadar se je ohlajal vroči boj in je bilo treba urediti vse razmere na podlagi novih vidikov, se je žena neopazoma, tiho vrnila med štiri stene. Živo vrvenje jo je odbijalo; za svoje sodelovanje ni zahtevala plačila, brez deleža je odhajala v svoj tesni delokrog. Vso dolgo dobo do francoske revolucije je bilo v časih mirnega razvoja življenje žene enako. V vsak zgodovinski preobrat je stopil brez prave notranje zveze, njenega bistva ni preustrojila evolucija, zato je bil njen nastop le udarec v vodo. Šele v dobi francoske revolucije je polagoma v njej zorelo spoznanje, da ni samo spolno bitje, ampak da je organizem človeške družbe. Nastop francoskih žen v onih burnih časih je pospešil notranji razvoj ženstva, tudi izven francoskih mej. Takrat prvič so zahtevale žene za svoje sodelovanje tudi plačilo in Olimpija de Gouges je zaklicala tedaj v imenu svojih sester: »Če ima žena pravico da gre na morišče, mora imeti pravico, da stopi na tribuno!« Kolikor ni dozorelo spoznanje v tej dobi, je dozorelo, ko je zavlada kapitalizem, ki je ženo zaslužnil in osvobodil. Ni je le priklonil s težkimi verigami k stroju, odprl ji je dušo socializem, in jo tako osvobodil.

Žena se je začela motati iz onega omrežja, v katerem je nezavedna prebila tako dolgo. Nezadovoljna je postala z življenjem, ki je bilo pravzaprav le odsev življenja. Preden je mogla stopiti v žvlienski boj je morala podreti kitajski zid predsodkov, ki so vladali v družbi o njeni nalogi, o njenem žvlienskem namenu. Ni hotela biti samo roditeljica, hotela je, da pripozna družba vpliv njenega mišljenja in delovanja na razvoj človeštva. Vsaka žena ki je imela nekoliko pravega razumevanja o svoji nalogi, katere ni zapovedana samo v tem, da je roditeljica, ampak je hotela tudi sodelovati pri preustroju družbe je spoznala, da so ji pri njenem delovanju največja ovira oni nauki, ki jih je tako dolgo narekoval Rim vsemu svetu in katerim se je velika množica brez premisleka, sugestivno pokorila. Pokvarjena vera, ki ni dopuščala nobene svobode ki se je krepko upirala modernim nazorom, ker so ti ogrožali njeno nadvlado, je bila največja zapreka njenemu nastopu. In ko je spoznala, kje tiči pravi vzrok njene zaostalosti, je z nervozno naglico hotela da se otrese jarma, v katerega jo je oklepal Rim in njegova črna armada, ki je skovala iz vere in politike klerikalizem.

Klerikalizem ne priklepa ženstva nase s tem, da bi mu podajal neskaljeno resnico temveč s tem, da ključ ženstvu z bobnečimi frazami, da je on edini zaščitnik družinskega življenja, v katerem

more žena živeti življenje brez neposrednega trdega boja za obstanek... Prikriva ženi neoporočeno resnico, da gre smer današnjega življenjskega razvoja za tem, da mora žena stopati v vrsto pridobiva-jočih. Če ji pa da kakšne koncesije v javnem življenju, tedaj jih ne da iz nesebičnih namenov, ne zato, da bi priznal njeno vrednost, temveč zato ker vidi, kako se pripravljajo njegov pogin, da se bliža konec njegove nadvlade. S hinavskim, podlim zavijanjem resnice skuša prepričati ženstvo da hočejo socialisti namesto zakona svobodno ljubezen.

Ali kadar izrekajo klerikalci ti dve besedi, jih izgovarjajo z naglasom, da čuti vsakdo, da se skriva v teh besedah nekaj gnusnega, nekaj kar ponižuje ženo brezmejno. Zakaj, če slišijo nekateri ljudje besedo svoboda, tedaj so iz uma, tedaj si predstavljajo razmere v katerih bo delal vsak to, kar koristi njemu brez ozira na prid celokupnosti. Če pa slišijo to besedo v zvezi z besedo ljubezen, tedaj mislijo na divje orgije, na pohotnost in razuzdanost. Socializem ne misli rušiti zakona, hoče ga pa dvigniti z onega kužnega ozračja, iz nezdravih razmer, ki ubijajo osebnost, hoče vzgojiti moža in ženo tako, da jima bo zakon idealna zveza, ne

trgovska pogodba. Za tak zakon je res treba predvsem svobode, da ne visi žena na možu, ali mož na ženi kakor jeklena spona da se ne more razvijati neomejeno osebnost ne enega, ne drugega. Zato zahteva da bodi žena ekonomično neodvisna od moža, da ne postane ženi zakon le mirno, neplodno zavetje ampak vir novega obsežnejšega dela. In tiste svobodne ljubezni, kakor jo razume klerikalizem, je največ v onih visokih krogih, ki so njegovi naizvestejši zavezniki, ne pa v delavskih slojih.

Žena pridobljena socializmu, pomenja za razvoj človeštva neizmerno veliko. Socializem ji odpira oči da vidi življenje takšno, kakršno je, ne pa takšno, kakršno ji daje hinavski klerikalizem. Zbuja njeno socialno vest, pridobiva jo za nesebično delo. Socialistične žene so tisti element, ki bo z novimi, svežimi močmi prerodil družbo, ker so nastopile pot iz teme okamenelih dogem ter stopajo ponosno v svetlobo spoznanja in resnice. Kakor se ne da ustaviti plaz z gore, ki v svojem teku podre vse kar se mu zoperstavlja, tako se ne da ustaviti razvoji, ki ga je započel socializem. Delavstvu in ženi gre bodočnost.

Lesnemu delavstvu.

Že v dveh člankih smo povedali, zakaj obsojamo separatistične korake osrednjega odbora lesnih delavcev v Ljubljani.

Naše uredništvo je prejelo dosedaj že od raznih podružnic dopise, ki sporočajo, da se enodušno strinjajo z nami in energično obsojajo separatistične namere nekaterih komunistično razpoloženih posameznikov.

Podružnica lesnih delavcev v Slov. Bistrici nam je poslala n. pr. dopis, v katerem prav energično obsoja izdajanje posebnega lista. Ta dopis bomo v eni prihodnjih številki objavili. Istotako nam piše podružnica lesnih delavcev v Črni (Koroško), da se povsem strinja z nami in da ne bo dopustila, da bi organizacijo lesnega delavstva izrabljali razni komunistični in Kocmurjevski intrigantje. Podružnica nam poroča, da naj še naprej pošiljamo »Delavca«, plačala ga bo pa iz prispevkov.

Poseben odposlanec iz Ptuj nam je sporočil, da tudi ondodna podružnica ne bo trpela, da bi se sklepale tako važne stvari brez kongresa in brez sporazuma s Stokovno komisijo.

Tudi članstvo podružnice les. delavstva v Trzinu se izjavlja v tem smislu.

Šele prva številka separatističnega »Lesnega delavca« je izšla, pa imamo že toliko izjav, ki kažejo, da imajo lesni delavci mnogo več smisla za skupnost, kakor pa njihovo vodstvo.

Kakor je to razveseljivo, vendar nas ni presenetilo, ker smo to vedeli že vnaprej.

Prva številka »Lesnega delavca« pa kaže kam silijo ti ljudje. Sicer se tam še ne upajo povedati jasno kaj hočejo, ker se zaenkrat svojega zaveznega članstva še boje. Skušali bodo polagoma zastrupiti razmerje do drugih strok. Vendar so pa že v prvi številki priobčili vabilo na shod, ki naj se vrši v komunističnem Delavskem domu na Turjaškem trgu.

V tem domu sedi štab onih ljudi, ki razbijajo naše organizacije in ustanovljajo

svoje »neodvisne«, zato naj naše lesno delavstvo pazi, da se tudi z njimi ne zgodi tako kakor se je z železničarji, rudarji in drugimi ki ječe pod pritiskom reakcije, pomagati si pa ne morejo, ker so jim razbili organizacijo.

Mi bomo zastavljali vse svoje sile, da ohranimo lesno organizacijo enotno. Če pa to ne bo mogoče, naj pa razdiralci vedo, da jih čaka silna odgovornost.

V prvi številki svojega lista tudi pišejo, da je »Delavec« premajhen za vse stroke. Mi jim pa odgovarjamo, da še tega niso hoteli plačati, in da so plačevali v kljub sklepu Str. komisije le polovično ceno in nam še danes dolgujejo lepih tisočakov.

Če bi pa hoteli lesni delavci žrtvovati toliko za »Delavca« kakor jih stane sedaj njihov list, in če bi še druge organizacije tudi za toliko zvišale naročnino bi pa »Delavec« izhajal lahko na 12 ali pa še celo na 16 straneh.

Kakšna prednost bi bila v tem bo vsakdo uvidel.

Ker pa vemo, da se tem ljudem ne gre za list, temveč le za komunistične manevre zato je seveda vsako prepričevanje odveč.

Mi mirno pričakujemo odločitve v temu boju, kajti mi zaupamo razsodnosti lesnega delavstva.

Poročilo o mednarodnem rudarskem kongresu.

(Konec.)

Socializacija rudnikov.

Sedanji kapitalistični sistem si je ob neza-vednosti delavnega ljudstva pridobil vse koncesije za izkoriščanje svetovne produkcije v lastno korist.

Zato ta mednarodni rudarski kongres vnovič potrjuje sklep mednarodnega rudarskega kongresa, ki se je vršil 2. avgusta 1920 v Genavi in ki se je bavil s socializacijo rudnikov. Kongres ugotavlja, da bo z napredujočim razvojem privatno kapitalistične produkcije monopoliziralo nekoliko premogovnih trustov vso premogovno produkcijo. S to monopolizacijo rudnikov pa niso ogroženi samo rudarji, ampak celokupno prebivalstvo dotičnih držav.

To nevarnost za delavno ljudstvo, ki preži od strani premogovnih trustov, je mogoče odstraniti samo potom socializacije rudnikov.

Kot predhodna sredstva za praktično izvedbo socializacije rudnikov, smatra kongres — povzdigo vpliva rudarjev na obratovodstvo in upravo rudnikov, kakor tudi na organizacijo premogovnega prometa.

Mednarodna razdelitev premoga.

Sedanja produkcija premoga, ki leži izključno samo v rokah zasebnega kapitala, je ustvarila največje zlo v sedanji človeški družbi, kar je posebno razvidno iz Versajleske in Špajske mirovne pogodbe. Po poročilu sohr. Kastropa (Nemčija) je prišlo nemško gospodarstvo v tako obupen položaj zato, ker mora Nemčija večino svoje premogovne produkcije uvažati o zapadne države, medtem ko mora ona (Nemčija) premog sama za drag denar uvažati, če hoče vzdržati svojo industrijo. Nemško delavstvo se priganja k nadurnemu delu, delavstvo zapadnih držav pa trpi na brezposelnosti. Med rudarski kongres sklene, da mora delavstvo vseh dežel, pripadajočih k mednarodni rudarski zvezi, delati za ustanovitev mednarodnega urada za razdelitev premoga, kajti s tem bo storjen prvi korak k socializaciji rudnikov.

Mednarodna akcija.

Razvoj tega stoletja je pokazal, da se trg, veleindustrija — in to velja posebno za povojno dobo, vedno bolj internacionalizira. To velja za vso tekstilno, kovinarsko, posebno pa za rudarsko industrijo.

Kapitalizem še vedno stremi za tem, da obvlada mednarodni trg, posebno v nekaterih državah pa hoče delavstvu iztrgati še te pravice, ki si jih je priborilo potom svojih strokovnih organizacij v predvojni in povojni dobi. Vreči ga hoče zopet nazaj v predvojno dobo izkoriščanja. Radi tega je potrebno, da se začne mednarodna akcija, ki se pa mora tudi izvršiti. Ta mednarodna akcija mora delati na tem, da bo delavski pokret vseh držav enoten, enotni morajo biti tudi cilji. Enotna mora biti tudi obramba delavstva proti kapitalu in vse boje moramo mednarodno podpirati.

Najodločnejše se mora delavstvo upreti vsakemu poskusu kapitalizma, ki bi hotel pogrniti človeštvo zopet v medsebojno klanje, kakor se je to zgodilo v minulih svetovni vojni.

Z ozirom na to se sprejme sledeča resolucija:

Mednarodni rudarski kongres v Frankfurtu am Main potrjuje:

1. Sklep genovskega kongresa glede generalne stavke v vseh državah za slučaj nove vojne. Napreša mednarodno strokovno zvezo v Amsterdamu, da pripravi in ukrene vse potrebno, da je potem pripravljena za vsak slučaj.

2. Sklene se naročiti vodstvu mednarodne rudarske zveze kot točko dnevnega reda za prihodnji kongres vseh med. rudarskih zvez priklonjenih organizacij sledeče: da prouči sredstva za mednarodno akcijo in naznani podvzeti korake mednarodnemu tajništvu.

3. Takoj brezpogojno stopiti v zvezo z vsemi državami, kjer se nahaja rudarska industrija; njih strokovne organizacije pripraviti do tega, da se priklonijo k med. rudarski zvezi ter da delajo na podlagi njenega programa in njenih direktiv.

4. Mednarodni zvezi se naroča, da podvzame vse možne korake radi uspešnejšega delovanja z ameriškimi organizacijami.

Poročevalni urad.

Ta urad je velevažen, kajti le potom njega je mogoče pravilno obveščati centralno tajništvo o položaju delavstva posameznih držav. Zato je kongres imenja, da se morejo rudarji uspešneje bojevati in napade kapitala odbijati, če poznajo gospodarski položaj rudarske industrije in rudarsko zakonodajo drugih držav.

V to svrhu predlaga kongres vsem med. rudarski zvezi pripadajočim organizacijam, da poročajo o gospodarskem položaju in stanju rudarjev redno vsako četrtletje med. rud. zvezi. Med rudarskemu tajništvu pa naročamo, da ta poročila v vseh jezikih objavi.

Iz organizacij.

DRŽAVNI KONGRES KOVINARJEV JUGOSLAVIJE.

II. redni kongres Saveza metalskih (kovinarskih) delavcev Jugoslavije, čigar sestavni del je tudi Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani, se bo vršil v dneh 25., 26. in 27. decembra t. l. v Zagrebu.

Začasni dnevni red kongresa:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev verifikacijskega odbora.
3. Konstituiranje kongresa.
4. Poročilo uprave.
5. Stavkovna in tarifna politika.
6. Predlog za zvišanje vpisnine na Din 5.
7. Zvezno glasilo.
8. Zedinjenje kovinarjev.
9. Volitev upravnega odbora in finansijske kontrole.
10. Volitev delegatov za splošni strokovni kongres.

Ta začasni dnevni red se bo dopolnil v toliko v kolikor bodo podružnice doprinesle svoje predloge in sicer one podružnice u članjene pri Osrednjem društvu kovinarjev morajo svoje predloge uposlati do 25. novembra t. l. na podpisano tajništvo.

Delegacije podružnic se bo razvrstilo naslednje: do 250 članov 1 delegat in za vsakih nadaljnjih 500 članov po enega delegata.

Pravico do udeležbe na kongresu bodo imeli samo delegati onih podružnic, ki so centrali obračunali, kakor je s pravilnikom predpisano.

Opozarjamo predsednike podružnic, da takoj skličejo odbore seje na katerih naj razmotri vajo navedeni dnevni red in zbiraio gradivo za predloge.

Centralno tajništvo O. D. K.

Stavka kovinarjev v Ljubljani je z uspehom končana. Natančneje poročilo priobčimo prihodnjič.

Izjava. Jesenice. Podpisani izvrševalni odbor izjavlja na izjavo s. Ravnika v »Delavskih Novicah« št. 39 sledeče: izvrševalni odbor je na seji dne 12. oktobra t. l. razpravljao o s. Jeramu, o njegovem egoizmu. Ker čuti izvrševalni odbor dolžnost, povedati javno, da stoji delo glavnega zaupnika vedno pod kontrolo izvrševalnega odbora in odbora strokovne organizacije je izjava s. Ravnika samo osebno blatenje političnega nasprotnika Vsemu delavstvu, zaposlenemu pri K. J. D., je na razpolago pri tačasnem glavnem zaupniku v pregled vse delo s. Jerama. Tudi s. Ravniku, ako ima kake pomisleke. — Izvrševalni odbor ni spoznal kakega egoističnega delovanja v delu s. Jerama. Ako pa ima s. Ravnik stvarne dokaze, ga prosimo kot tajnika kov. organizacije, da nam jih predloži še pred mezdno razpravo. Za izvrševalni odbor: **Ant. Žnidar, t. č. zaupnik.**

Članski sestanek sekcije Iivarjev se bo vršil v nedeljo 5. novembra t. l. ob pol 9. uri pri »Novem svetu« (Prešernova soba) s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o stavki v strojnih tovarnah.
 2. Zvišanje prispevkov.
 3. Volitev novih zaupnikov (po zakonu o zaščiti delavcev).
 4. Raznoterosti.
- Ker je dnevni red zelo važen je udeležba vseh članov dolžnost. Odbor.

Obiave in zahvale.

»Naših Zapiskov« sedma številka je izšla ter prinaša konec referata E. Kristana o temi »Ustava in socialisti«. Nadalje objavlja: — p — k: Konzumne in produktivne zadruge v srednji Evropi. — J. P.: Nekaj o gibanju proletariata v Italiji. Diskusija: Zv. B.: Kritika: F. U. Pripombe urednika: I. Favaj: Kratek odgovor na predstoječo kritiko. — T.: Izza fronte. — Ničesar nisimo dosegli? — Draginjske številke.

Podpisani, se najtopleje zahvaljujem vsem darovalcem iz Mežiškega svinčenega rudnika, kakor tudi sodruhu Alojziju Würflerju za darovanih mi 927 K. — **Jože Praprotnik, Črna pri Prevaljah.**

Podpisana se iskreno zahvaljujem vsemu delavstvu (tovarne polišstva Vidmar) pri Bledu, za darovano mi vsoto, v znesku 617 K, kod podporo ob boleznih mojega moža.

Enako iskreno se zahvaljujem tudi vsem darovalcem lesne industrije »Furtuni« za darovano svoto v znesku 227 K.

Margareta Mežek, Gorje pri Bedu.

Dopisi.

Litija. V tukajšnji topilnici se nahaja neki paznik ki je znan pod imenom milostljivi Juvan. Omenjeni gospod se šopiri po topilnici kot nekaki stari avstrijski »feldvebel«. Domišlja si, da je paznik in vrag si vedi kaj vse. Znano je, ko je prišel ta človek v topilnico sploh ni vedel ali je v tovarni ali v mlinu ali celo na kakšnem »holeplacu«, z eno besedo bil je človek, ki ni imel pojma o topilnici. Toda sčasoma se je naučil nekaj, kar pa nikakor ne zadostuje, da bi opravljal posel paznika, in ne še samo to, njegova predrznost gre tako daleč, da je postal ta človek nekaki priganjač tamošnjega delavstva.

Samo en slučaj hočemo navesti, ki pokazuje pravo sliko tega človeka. Predno je še milostljivi gospod Juvan sploh imel kaj pojma o topilnici, je bil tamkaj za predelavca neki kvalificiran delavec, od istega predelavca je meni nič tebi nič ta dični gospod Juvan, zahteval neko neopravičeno delo ter se pri tem izrazil »jaz vam bom že pomagal«. Omenjeni je bil kmalu potem odstavljen kot predelavec.

Topilničarji svetujemo g. Juvanu, naj pomaga rajši sam sebi, kar je pri niemu gotovo potrebno, nadalje ga opozarjamo, da se ne meša v stvari za katere ni zmožen. Ne zadostujejo samo visoke šole, potrebno je tudi da ima človek topilniško prakso.

Takih in enakih slučajev lahko gošpodu Juvanu naštejemo celo vrsto. Mislimo pa, da za enkrat zadostuje, da se javnost ne preseneti o njegovi zmožnosti.

Topilničarji.

Jesenice. Resnica v oči bode! To se je izkazalo na sestanku podružnice kovinarjev dne 30. okt. na Jesenicah.

Nekateri zaupniki so pričeli zadnje čase trositi vest da so nekateri člani nezadovoljni s pisavo »Delavca«. Da se stvar pojasni je odredil predsednik podružnice naj zaupniki zberejo tozadevne pritožbe.

Nekateri zaupniki so pa zvršili ta nalog tako, kakor oni policaji, ki so dobili od nekega kralja nalog, naj pazijo na slepce, da ne bodo povoženi. Ti policaji tega povelja niso prav razumeli, temveč so kratkomalo zgrabili vsakega slepca in so ga utaknili v — ječo.

Tudi nekateri zaupniki niso svoje naloge vršili po dobljenih naročilih, temveč so popisali kar vse vprek, tudi tiste, ki niso imeli nobenega protesta proti pisavi, temveč so se le pritoževali, da »Delavca« redno ne dobivajo.

Obenem so pa nekateri zaupniki pri tem izpraševanju pridno agitirali proti »Delavcu« in priporočali komunistično »Strokovno Borbo«.

Žalostno je, da nekateri člani nimajo na zborovanjih poguma povedati, kaj jim ni všeč. Tudi tisti, ki se ne strinjajo s članikom »Morilci«, kažejo svoje živalske nagoni, ki gredo za tem, da svoje politične nasprotnike more mesto da bi jih potom idejnega boja onemogočili, če mislijo, da nimajo prav. Z nasiljem ne zmagujejo ideje, to kaže kapitalizem, ki zapira in ubija svoje nasprotnike, pa se pristaši razrednega boja vsak dan bolj množe.

Gotovo pa je, da pošteniaki tudi v strokovnih organizacijah ne bodo trpeli takih propalic.

Čutil sem dolžnost, da kot član Strokovne komisije nastopim proti takim razdiračem, ki se pri nas na Jesenicah pojavijo vedno takrat, ko stojimo v mezdnem gibanju.

Na tem shodu sem povedal, da je amsterdamsko smer lista sklenil kongres, in da jo ne sme noben posameznik sedaj izpreminjati. Kdor bo torej delal proti tej smeri in kdor bo agitiral proti »Delavcu«, ali kdor ga bo odklonil, se bo pregrešil proti sklepu kongresa in se bo na ta način sam izključil iz organizacije.

Vsled tega mojega govora so pokazali nekateri vse svoje sovraštvo, ki ga imajo proti moji osebi. Zato je predsednik, ko je ugotovil, da je vse skupaj le osebno sovraštvo, zaključil omenjeni shod. Pri tem je pa tudi predsednik podružnice ugotovil, da se porajajo pri vsakem mezdnem gibanju elementi, ki ravno takrat, ko bi bila enotnost najbolj potrebna, delajo take zdrahe. Ostro je obsodil tako početje in izjavil, da ima sum, da so ti elementi plačani za to, da delajo razdor.

Predsedniku priporočam, da se strogo ravna po pravilniku in sklepih kongresov, kajti on kot predstavnik organizacije je moralno dolžan ščititi nedotakljivost pravil, pravilnika in kongresnih sklepov. Vsi mi pa ki čutimo potrebo po enotni borbeni organizaciji, mu bomo pa z vso svojo pridnostjo pomagali.

Mojim osebnim sovražnikom pa zagotavljam, da me vse osebno blatenje in vse grožnje ne bodo spravile iz poti poštenja. Ker pa vem da vaši podivjanosti niste sami krivi, ker poznam vzroke, zato vam odpuščam — — —

Zavedam se, da imam poleg mnogih sovražnikov tudi zelo mnogo sodrugov, ki poznajo moje delovanje, o katerem sem vsak čas pripravljen podati račune.

Zavedam se da takrat, ko bomo merili moje delo z delom onih razdiračev, da bom dobil od vseh poštenih ljudi priznanje.

Z resnico proti laži, s podvojenim delom proti razdiračem, to je geslo socialistov in jaz sem ponosen, da sem med njimi.

Vse sodružice in sodruge, ki se zavedajo važnosti organizacije, pa kličem: Na stražo!

Proč s strahopetnimi zahrbtnježi! Vsem razdiračem pa:

Roke proč od naše organizacije!!

J. Jeram.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 31. oktobra 1922.

Vest, da so sklicale Zedinjene države 5 republik Amerike k nekaki mirovni konferenci, je precej presenetila evropske velesile. Doslej se je Amerika izogibala vsem politikam, da bi sodelovala pri upostavi svetovnega miru in je figurirala povsod le kot opazovalka, kar naenkrat pa je jela pozitivno delati, in to na svojo roko. Kaj tiči za vsem tem, si Evropa še ni prav na jasnem, ker Amerika z isto odločnostjo kakor do sedaj zahteva od evropskih držav, naj ji vrnejo, kar ji dolgujejo. Tudi kar se tiče trgovine s starim svetom, ni opazali sprememb. Pričakovati pa je, da stopi Amerika pred Evropo z zahtevo po miru, ko bo popolnoma pripravljena. Morda pa je njena »miroljubna« ost naperjena na drugo stran, to je proti Japonski, ki se je sedaj z Rusijo v toliko sporazumela, da se mirnim potom umika iz zadnjih še zasedenih ozemelj res

publike Daljnega vzhoda, s čimer si je zavarovala hrbet in bo mogla usmeriti svojo agresivno politiko proti Ameriki.

V Mezopotamiji še vedno vre. Uspehi Turkov so opozorili prebivalstvo po azijskih ozemljih, ki spadajo v interesne sfere raznih evropskih velesil, da se da z odpornostjo marsikaj napraviti. Vsekakor čakajo Anglijo in Francijo še težki časi, da o Italiji niti ne govorimo.

Še so odmevali po svetu glasovi o krizi angleške vlade, o padcu ministrskega predsednika Lloyd Georgea in o sestavitelju novega kabineta Bonar Lawu (Lav izgovori Lol!), ko je presenela politično javnost nova senzacija: revolucija o Italiji. Sicer to ni prišlo tako nepričakovano, ker vsakomur, ki se je količkaj zanimal za politiko v Italiji, je bilo jasno, da je to stanje nevzdržno. Tudi poznavalci političnega življenja si niso delali preveč skrbi, ker so pač poznali italijanske »revolucije«, ki zjutraj »vzplame«, a so zvečer že zatrte. To pot je bila stvar v resnici. Imperialistična politika, nezmožna gospodarstva in resne posledice svetovne vojne, so pritiskale Italijo na rob prepada. V Italiji ni bilo več zadovoljnega človeka. Delavstvo se je nahajalo v položaju, ki je bil kratkoma ne vzdrženo. Vsled tega je živelo vedno v nevarnosti pred fašistovskimi nasilji. Da bi vlada pomirila nezadovoljnost in obrnila pozornost prebivalstva na drugo stran, je skrivoma podpirala gibanje fašistov, usmerjeno proti Jugoslaviji, predvsem proti Jugoslovanom v Julijski Benečiji. Nepristana napetost med delavnim ljudstvom in fašisti je vplivala tudi na vlado in izzvala je kabinetno krizo. Kralj je kolebal, ministrski predsedniki so prihajali in odhajali, fašisti pa so prežali na priliko. Najprej so zahtevali, da morajo imeti v vladi svoje zastopnike t. j. ministre; kmalu na to so šli dalje in hoteli so imeti zase najvažnejše ministrske listnice, končno pa so oholo izjavili, da kralj na potrebuje vlad, kakršne so bile doslej in da morajo Italiji koristno vlado sestaviti le fašisti. Tako so med kombinacijami za sestavo nove vlade, pri katerih so prihajali v poštev De Facta, Oslando in Giolitti, in med prehodnimi poizkusi nacionalistov, fašisti izvedli splošno mobilizacijo, požgali še nekaj delavskih domov, odkorakali v Rim in zasedli vse državne oblasti. Isto se je zgodilo večinoma po vsej deželi. Posebno nasilno so fašisti jeli nastopati po zasebnem Primorju. Prvo, kar so storili, ko so se polastili vlade, so bile grožnje Jugoslaviji. Izjavili so, da tretjega pasu v Dalmaciji ne izpraznijo in da ne pozabijo Reke in Sušaka. Kralj —

slabič se je fašistom takoj udal in poveril se stavo nove vlade vodji fašistov Mussoliniju. Novi kabinet je bil takoj zaprisežen in se je sestel k ministrski seji.

Vesti o tej izpremembi v italijanski vladi so napolnile Evropo, zlasti Francijo, s skrbjo, delavstvo vsega sveta pa z ogorčenostjo. Delavno ljudstvo po vsem kulturnem svetu se namreč dobro zaveda, kaj pomenja fašistovska vlada za delavstvo. Izrekajo pa upanje, da italijanski socialisti ne podležejo v boju proti nasilju. Poslanci v italijanskem parlamentu, ki se ne strinjajo z nasilno in protizakonito politiko fašistov, odlagajo svoje mandate. Kakor se govori, so se fašisti polastili vlade tudi na Južnem Tirolskem. Prolet, tudi brzojavni in telefonski, med Italijo in Tirolsko je prekinjen. Tako se počasi bližamo »upostavitvi gospodarstva in pomirjenju narodov«.

Druga vest, ki je razburila Evropo predvsem pa države male antante, so bili izgredi v češkoslovaškem parlamentu proti sedanjí vladi. Ostro so nastopili nemški socialdemokrati, komunisti in slovaški klerikalci, ki so izjavili, da se hočejo boriti proti vladi z vsemi silami. Vendar je novi ministrski predsednik dr. Švehla presel zaupnico.

Dne 28. oktobra so slavili Čehoslovaki osamosvojitve češkoslovaške države in združenje češkoslovaškega naroda. Veličastnih svečanosti so se udeležili tudi jugoslovanski ministri, poslanci in novinarji.

Turško-grški spor je zasedal v ozadju. Vselesile so se pričake, katere države naj se povabijo k orientalski konferenci, medtem se je zavlačevalo izpraznjevanje Trakije in Turki so vršili nemoteno propagando proti Evropi. Sedaj so zavezniki sklenili odgoditi orientalsko mirovno konferenco, ki bi se imela vršiti v Švici, v mestu Laussane (izg. Losan!) do tedaj, ko bo Trakija popolnoma izpraznjena. Kaj poreko k temu Turki, ni znano. Tudi dogodki ne bodo čakali in se bodo razvijali, kakor bo zahteval čas in položaj.

Politični položaj v Angliji še ni jasan. Bonar Law govori kakor kandidat pred volitvami, obeta Angliji zlata nebesa, Lloyd George pa hodi okrog po deželi kakor rjoveč lev in obeta svojim političnim nasprotnikom krvavo maščevanje. Da se razmere po možnosti pojasnijo, je že 20. novembra sklicano zasedanje novega parlamenta.

Nemška industrija, ki se je že začela živahno razvijati, je zadnje čase v zastoju. Nepristane politične intrige Bavarske, rudarske stavke in pa reparacije so prizadale industrijo

skemu razvoju krot udarec. Najbolj je udarjeno premogarstvo. Prihodnji mesec se cene premoga zopet dvignejo in industriji se zopet napovedujejo težki časi.

Narodna skupščina v Beogradu zopet počiva. Pač pa delujejo nekateri odseki. Zakon o državnem uradništvu in o invalidih se že vleče in raztegujeta v neskončnost. Tudi ministrski svet »dela«. Dne 28. t. m. je na seji ministrskega sveta poročal ministrski predsednik Pašić o notranjem položaju. Kaj je povedal, navadni državljani v interesu države ne moremo vedeti. Dalje je poročal minister zunanjih poslov dr. Ninčić o podpisu konvencije z Italijo. Konvencija, ki je sledila rapalski mirovni pogodbi, je bila dne 25. t. m. podpisana, v veljavo pa stopi šele, ko jo obe vladi ratificirata. Dr. Ninčić je govoril tudi o svojem sestanku, ki ga je imel z grškim ministrom zunanjih poslov, nato pa z rumunskim zunanjim ministrom. Ministrski svet je sklepal tudi o imenovanju velikih županov, kar je delalo posebne skrbi cesarju Janezu v Ljubljani.

Na slavnostih, ki so se vršile na Kumanovem polju obletnice srbske zmage nad Turki, je imel svečan govor tudi novoizvoljeni predsednik narodne skupščine in bivši madžaron dr. Edo Lukinč, ki se je baje pri tem jako kislodržal. O njem je namreč znano, da je bil še leta 1918. osebno pri razkralju Karlu Habsburškem, kateremu je izjavil, da mu ostane hrvaški narod na vse veke zvest. Zato je prejel visoko avstrijsko odlikovanje, ki je v kratkem zamenja s srbskim.

Vladno krizo se je Pašiću posrečilo udušiti, zato se pa izvrši le rekonstrukcija kabineta. Mojster je gospod Pašić v krpanju.

Bližajoče občinske volitve v Ljubljani razburjajo celo Slovenijo. Volilni boj se je že z vso vehemenco pričel. Med delavstvom je povzročilo silno nevoljo in razburjenje dejstvo, da so se Kocmurjeva skupina in komunisti zvezali s — klerikalci. Med uradništvom je pa silna kritika nad narodnimi »socialisti«, ker so se zvezali s starimi demokrati. Vsled tega dejstva izjavljajo uradniki, da bodo vsi volili kandidate Socialistične stranke Jugoslavije, ki nastopa samostojno. Kakor vse izgleda, bodo zmagali socialisti, ki razširjajo silno agitacijo.

V imenu Strok. komisije (P. odb. QDSJ.).
Izdajatelj: France Svetek.
Odgovorni urednik:
Ivo Meznarič.

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon interurban št. 178.

Ljubljana.

Poštni ček. rač. št. 10 532.
Brz. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

naznanja, da je s 1. novembrom 1922

zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na . . 6%

za vloge proti četrtletni odpovedi na 6½%

za vloge proti polletni odpovedi na 7%

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadrage!
!! Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico !!